
Kyrkomötet
Kyrkostyrelsens skrivelse 2013:3

Ändringar i kyrkoordningen m.m.

Kyrkostyrelsen överlämnar denna skrivelse till kyrkomötet.

Uppsala den 23 maj 2013

Anders Wejryd

Helén Ottosson Lovén

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen, som är uppdelad i fyra separata avsnitt, föreslås i huvudsak följande ändringar i kyrkoordningen:

- Kyrkoherdar i utlandet ges befogenhet att jämte kyrkostyrelsen pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, men som är eller får vara medlemmar i en utlandsförsamling.
- Val av kyrkomötets utskott senareläggs till att genomföras vid den nya mandatperiodens första kyrkomötessession.
- Det införs ett uttryckligt krav på samråd när domprostvikarie ska utses för tid längre än tre månader samt innan ansökan om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § i kyrkoordningen görs inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost.
- Övriga ändringar och rättelser.

Innehåll

Skrivelsens huvudsakliga innehåll	1
1 Inledning	3
2 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan	4
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	4
Ändringar i kyrkoordningen.....	4
Kyrkostyrelsens förslag.....	5
2.1 Bakgrund.....	5
2.2 Kyrkostyrelsens överväganden	6
3 Val av utskott till kyrkomötet	9
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	9
Ändringar i kyrkoordningen.....	9
Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet	9
Kyrkostyrelsens förslag.....	10
3.1 Bakgrund.....	10
3.2 Kyrkostyrelsens överväganden	11
4 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning.....	12
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	12
Ändringar i kyrkoordningen.....	12
Kyrkostyrelsens förslag.....	14
4.1 Bakgrund.....	14
4.2 Kyrkostyrelsens överväganden	15
5 Övriga ändringar och rättelser	19
Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut	19
Ändringar i kyrkoordningen.....	19
Ändringar i Ersättningsstadgan	20
Kyrkostyrelsens förslag.....	21
5.1 Kyrkostyrelsens överväganden	21
Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll	23

1 Inledning

KsSkr 2013:3

Skrivelsen innehåller ett antal förslag till ändringar i kyrkoordningen, en ändring i Arbetsordning för kyrkomötet, en ändring i Ersättningsstadgan samt upphävande av Instruktionerna för Nämnden för internationell mission och diakoni och Nämnden för utbildning, forskning och kultur.

Förslaget om ändringar avseende utlandskyrkoherdars beslutsbefogenhet i vissa tillhörighetsfrågor har utarbetats på uppdrag av 2012 års kyrkomöte genom en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet. Förslaget har remitterats till samtliga stift och utlandsförsamlingar samt utvalda församlingar i Sverige.

Förslaget om ändringar avseende val till kyrkomötets utskott har utarbetats på uppdrag av nomineringsgrupperna genom en promemoria som upprättats inom kyrkokansliet. Förslaget har inte varit föremål för remissbehandling, men har behandlats vid nomineringsgruppernas gruppledaröverläggning i Uppsala den 18 mars 2013.

Förslaget om ändringar avseende domprostens ställning har utarbetats på uppdrag av 2012 års kyrkomöte genom betänkandet *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning* (SKU 2013:1). Förslaget har remitterats till bland annat samtliga stift och utvalda församlingar.

Förslag gällande övriga ändringar och rättelser har sin grund i behov av ändringar som kyrkostyrelsen har uppmärksammat sedan 2012 års kyrkomöte.

De föreslagna ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014 med undantag för bestämmelserna om val av kyrkomötets utskott som föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

2 Kyrkoherdars i utlandsförsamlingar rätt att pröva frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 29 kap. 6 § ska ha följande lydelse¹.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 kap. Kyrkotillhörighet

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill och har rätt att tillhöra en icke-territoriell församling prövas sådana frågor av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen.

6 § Frågor om upptagande i kyrkan prövas av kyrkoherden för den församling där den som ärendet rör är folkbokförd. För den som vill tillhöra en icke-territoriell församling prövas frågor om upptagande i kyrkan av kyrkoherden i den icke-territoriella församlingen.

Frågor om utträde ur kyrkan prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör.

Kyrkoherden får utse en annan präst i församlingen eller pastoratet att pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur kyrkan av kyrkostyrelsen. *Även kyrkoherden för en utlandsförsamling får pröva frågor om inträde i och utträde ur kyrkan för den som inte är folkbokförd i Sverige men är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen.*

Kyrkoherden får utse en annan präst som är verksam inom kyrkoherdens ansvarsområde att pröva sådana frågor.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

Kyrkostyrelsens förslag: Kyrkoherden i en församling i Svenska kyrkan i utlandet ges rätt att parallellt med kyrkostyrelsen fatta beslut om inträde i och utträde ur Svenska kyrkan för personer som inte är folkbokförda i Sverige, förutsatt att det är fråga om personer som är eller får vara medlem i utlandsförsamlingen.

Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrad paragraf: 29 kap. 6 § i kyrkoordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt promemorians förslag.

Domkapitlet i Visby stift har betonat att det är viktigt att en administrativt enkel tillämpning av de nya bestämmelserna är möjlig och att präster som anställs för tjänst i utlandsförsamling får den utbildning och det stöd som behövs. Domkapitlet har även betonat att det är ett problem att medlemskap i en utlandsförsamling och tillhörighet till Trossamfundet Svenska kyrkan inte alltid sammanfaller, att kraven i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen är en kvarleva från tiden då Svenska kyrkan hade en nära relation till staten men är främmande för en kristen kyrka och att det föreligger ett behov av översyn av 29 kap. i kyrkoordningen i dess helhet. *Stiftsstyrelsen i Skara stift m.fl.* har anfört att den föreslagna ändringen är ett naturligt steg i den anpassning av regelverket kring utlandskyrkan till de bestämmelser som gäller för hur kyrkan är organiserad inom landet. Stiftsstyrelsen har även påtalat behovet av en översyn av hela 29 kap. i kyrkoordningen. *Svenska kyrkans utlandsförsamling i Paris* har bl.a. anfört att förändringen är ett steg i rätt riktning men att den föreslagna delegationsmöjligheten är onödig eftersom få utlandsförsamlingar har mer än en präst anställd. *Domkapitlet i Göteborgs stift* har påpekat att det är bra om kyrkostyrelsen kan utgöra ett stöd för utlandsförsamlingarna och att handläggningen av frågor om tillhörighet till Svenska kyrkan görs så smidig som möjligt. *Västerås domkyrkoförsamling* har bl.a. anfört att ett inträde i en församling i många fall föregås av ett samtal och andra kontakter med den sökande, vilket ger kyrkoherden en kunskap som kyrkostyrelsen, eller en tjänsteman på kyrkokansliet, inte kan skaffa sig varför prövning av inträde lämpligen ska göras av en präst då medlemskap är kopplat till dop.

2.1 Bakgrund

2.1.1 Uppdraget från kyrkomötet

2012 års kyrkomöte beslutade med anledning av motion 2012:35, på förslag av Tillsyns- och uppdragsutskottet, att uppdra åt kyrkostyrelsen att till kyrkomötet återkomma med förslag som medför att kyrkoherdar i utlandsförsamlingar får pröva frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar vad som gäller för kyrkoherdar i Sverige. Motionärerna menade att det finns en uttalad oro hos många personer som aktivt har sökt sig till och erhållit medlemskap i en utlandsförsamling för att man i en svensk församling eller av en svensk kyrkoherde kan nekas kyrkliga handlingar för att man av skilda administrativa skäl inte återfinns i kyrkoböckerna eller i kyrkobokföringen. Det anfördes vidare vara opraktiskt, svårt att förstå och i många fall ogörligt att som medlem i en utlandsförsamling vara tvungen att skriva till kyrkostyrelsen för att begära beslut om kyrkotillhörighet samt att en bättre ordning istället vore att kyrkoherdarna i

utlandsförsamlingar bemyndigas att fastställa kyrkotillhörigheten på samma sätt som kyrkoherdar i territoriella och icke-territoriella församlingar i Sverige. Tillsyns- och uppdragsutskottet anslöt sig i sak till motionärernas önskemål men föreslog att kyrkostyrelsen skulle ges ett mer öppet uppdrag att ta fram ett förslag som skulle leda till det önskade resultatet. Kyrkomötet beslutade i enlighet med utskottets förslag.

2.1.2 Gällande bestämmelser

Enligt huvudregeln om kyrkotillhörighet i 29 kap. 1 § första stycket i kyrkoordningen får endast den som är svensk medborgare eller utländsk medborgare bosatt i Sverige tillhöra Svenska kyrkan. Undantag enligt andra stycket samma bestämmelse beslutas av kyrkostyrelsen. Enligt motiven till bestämmelsen (CsSkr 1999:3, s. 2–209) träffar undantaget närmast vissa utländska medborgare som av släktskäl eller på grund av delaktighet i Svenska kyrkans utlandsverksamhet önskar tillhöra Svenska kyrkan.

Av 29 kap. 2 § i kyrkoordningen framgår att dopet är huvudvägen in i Svenska kyrkan. Inträde kan också ske genom meddelande från vårdnadshavare enligt 29 kap. 3 § i kyrkoordningen när det gäller barn under 18 år och efter anmälan enligt 29 kap. 4 § i kyrkoordningen när det gäller vuxna personer som inte blir medlemmar genom dop.

Oavsett på vilket sätt en person vill bli tillhörig Svenska kyrkan krävs dock att de grundläggande förutsättningarna i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen är uppfyllda. För en utländsk medborgare som inte är bosatt i Sverige eller som vistas i Sverige utan att anses bosatt här (t.ex. asylsökande) krävs alltså att kyrkostyrelsen ger dispens för att kyrkotillhörighet ska kunna beviljas.

Den som tillhör Svenska kyrkan kan enligt 29 kap. 5 § i kyrkoordningen utträda ur kyrkan, antingen genom anmälan som görs personligen till kyrkoherden eller genom en egenhändigt undertecknad handling. Den som har fyllt 12 år måste själv samtycka till utträdet.

För den som är folkbokförd i Sverige är det kyrkoherden i den församling där personen är folkbokförd som enligt 29 kap. 6 § i kyrkoordningen prövar frågor om medlemskap i kyrkan. Om vissa förutsättningar är uppfyllda prövas frågan istället av kyrkoherden i en icke-territoriell församling. Utträde prövas av kyrkoherden i den församling som den som anmäler utträde tillhör. Kyrkoherden kan delegera uppgiften till annan präst i församlingen.

För den som inte är folkbokförd i Sverige prövas frågor om inträde i och utträde ur Svenska kyrkan av kyrkostyrelsen. Befogenheten att pröva dessa frågor är i sin tur delegerad till en tjänsteman på kyrkokansliet.

2.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Enligt den ordning som gäller för tillhörighet till Svenska kyrkan är en grundläggande förutsättning att man uppfyller kriterierna i 29 kap. 1 § i kyrkoordningen. Detta innebär att man antingen ska vara bosatt i Sverige, vara svensk medborgare eller ha beviljats dispens av kyrkostyrelsen. Några remissinstanser har ställt sig kritiska till denna ordning. *Domkapitlet i Visby stift* har påtalat att kraven finns kvar sedan Svenska kyrkan hade en nära relation till staten men är främmande för en kristen kyrka. *Västerås domkyrkoförsamling* har anfört att ett inträde i en församling i många fall föregås av ett samtal och andra kontakter med den sökande, vilket ger kyrkoherden en kunskap som kyrkostyrelsen aldrig kan skaffa sig.

Frågan om en förändring av de grundläggande bestämmelserna för tillhörighet till Svenska kyrkan har inte varit föremål för närmare utredning i promemorian och torde kräva en djupare belysning än vad som har rymts i det nu aktuella uppdraget. Den prövning som kyrkostyrelsen gör i dispensfrågor är inte endast en formell prövning mot fastställda kriterier, utan en lämplighetsbedömning som avser personer som av släktskap, delaktighet i en utlandsförsamlings arbete eller på någon annan grund vill tillhöra Svenska kyrkan. Eftersom det saknas bestämmelser mot vilka ett beslut i ett ärende om dispens från bosättnings- eller medborgarskapskravet kan prövas kan det inte heller överklagas. Kyrkostyrelsen menar därför, i enlighet med vad som anförts i promemorian, att det av dessa skäl är viktigt att prövningen sker på ett och samma ställe för samtliga sökande i syfte att upprätthålla en enhetlig praxis. Mot denna bakgrund, och då inte kyrkoherdar i församlingarna i Sverige har rätt att ge dispens från medborgarskaps- och bosättningskravet, bör inte heller kyrkoherdar i utlandsförsamlingarna ges en sådan befogenhet. Däremot, för personer som uppfyller de grundläggande villkor som krävs men som inte är folkbokförda i Sverige, bör kyrkoherdar i utlandsförsamlingar kunna ges rätt att besluta i frågor om kyrkotillhörighet på ett sätt som motsvarar den prövning en kyrkoherde i en församling i Sverige kan göra.

För kyrkoherdar i församlingar i Sverige avgränsas respektive kyrkoherdes befogenhet att pröva tillhörighetsfrågor till att avse personer inom den egna församlingen. Även när det gäller utlandskyrkoherdarnas befogenhet kan det vara rimligt att på något sätt avgränsa vad som ska vara respektive utlandskyrkoherdes "område" för beslut. Det är dock inte möjligt att på samma sätt i utlandsverksamheten avgränsa vad som är det "egna" området. För icke-territoriella församlingar i Sverige gäller att personen i fråga ska vilja och ha rätt att tillhöra den församlingen för att kyrkoherden där ska få pröva frågan om tillhörighet. Kyrkostyrelsen anser att det är lämpligt att på motsvarande sätt när det gäller den nu aktuella frågan knyta an till den församling eller det område som utlandskyrkoherden ansvarar för. Befogenheten föreslås därför vara begränsad på så sätt att rätten att pröva frågor ska gälla den som är eller får vara medlem i den eller de utlandsförsamlingar som kyrkoherden ansvarar för.

Kyrkostyrelsen föreslår vidare, i likhet med promemorian, att kyrkoherden i en utlandsförsamling, på samma sätt som kyrkoherden i en församling i Sverige, ska kunna delegera uppgiften att besluta om tillhörighet till en annan präst inom utlandsförsamlingen (eller inom det område för vilket kyrkoherden ansvarar). *Svenska kyrkans utlandsförsamling i Paris* har anfört att delegationsmöjligheten synes överflödigt eftersom det finns ett begränsat antal komministrar inom Svenska kyrkan i utlandet. Kyrkostyrelsen konstaterar att det visserligen förekommer att komministrar arbetar i samma församling som kyrkoherden, men även att en kyrkoherde är kyrkoherde för ett par församlingar och stationerad i en av dem, medan det i den andra finns en komminister stationerad. Det är inte ovanligt att det föreligger stora avstånd mellan församlingarna och att kyrkoherdarna i dessa fall redan i hög utsträckning har delegerat många uppgifter till komministrarna. Det är därför, enligt kyrkostyrelsens mening, nödvändigt för att regelverket ska fungera ändamålsenligt att kyrkoherden ges rätt att delegera sin beslutsbefogenhet till en annan präst inom det område för vilket kyrkoherden ansvarar, i de fall där möjligheten finns. I enlighet med vad som föreslås i promemorian ska denna delegationsmöjlighet självklart vara begränsad till att avse en präst i Svenska kyrkan.

Svenska kyrkans i utlandet organisation är på många sätt inte jämförbar med kyrkans organisation i Sverige. Det är kyrkostyrelsen som enligt 2 kap. 16 § i

kyrkoordningen beslutar om vilka utlandsförsamlingar som tillhör Svenska kyrkan och vilka övriga utlandsverksamheter som ska finnas. I exempelvis Dubai och Singapore har Svenska kyrkan i utlandet ingen egen församling, men väl en verksamhetsort i en samarbetsförsamling med norska kyrkan, vilket innebär att det finns utsända komministrar men ingen svensk kyrkoherde. I Thailand finns en kyrkoherde, men ingen församling eftersom det inte är tillåtet enligt thailändsk lag. Detta medför att kyrkoherden i Thailand och komministrarna i Dubai och Singapore inte med stöd av den förändring som här föreslås kommer att kunna få beslutsbefogenheter i tillhörighetsfrågor. Kyrkostyrelsens förslag innebär dock som tidigare har redovisats att kyrkostyrelsen, parallellt med utlandsförsamlingarnas kyrkoherdar, behåller rätten att pröva frågor om tillhörighet enligt 29 kap. 6 § i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen kommer därför att, på det sätt som sker idag, kunna delegera sin beslutsbefogenhet till en tjänsteman anställd vid kyrkokansliet. Enligt 34 kap. 3 a § i kyrkoordningen är Svenska kyrkan på nationell nivå arbetsgivare för all utsänd personal som tjänstgör i Svenska kyrkan i utlandet. Dit hör med några få undantag samtliga präster i Svenska kyrkan i utlandet. Av 34 kap. 12 a § i kyrkoordningen framgår att det är kyrkostyrelsen som tillsätter befattningar som präst i Svenska kyrkan i utlandet med anställning på nationell nivå. De särskilda villkoren i 34 kap. 9 § i kyrkoordningen för att få en tjänst som kyrkoherde gäller även för kyrkoherdar i Svenska kyrkan i utlandet. Detta innebär sammantaget att det är möjligt för kyrkostyrelsen att delegera beslutsbefogenheten i tillhörighetsfrågor till de kyrkoherdar och komministrar som är verksamma i utlandet men som inte kommer att omfattas av den föreslagna bestämmelsen.

Trots de föreslagna förändringarna finns det alltså grupper av personer som inte är folkbokförda i Sverige, men som inte kommer att kunna få sin behörighet prövad av en utlandskyrkoherde. Det gäller de som är bosatta utomlands, men som inte är eller får vara medlem i en utlandsförsamling och personer som vistas i Sverige utan att kunna anses bosatta här. För dessa grupper innebär kyrkostyrelsens förslag ingen förändring utan prövning av tillhörighetsfrågor i sådana fall ska alltså även fortsättningsvis göras av kyrkostyrelsen.

Om kyrkostyrelsens förslag antas av kyrkomötet bör följdändringar göras i kyrkostyrelsens beslut (SvKB 2010:1) med närmare bestämmelser om församlingsordning för utlandsförsamlingar, i enlighet med det exempel som promemorian redovisat. Det kan också behöva göras en översyn av den administrativa hanteringen och de rutiner som finns, bl.a. när det gäller hur utlandskyrkoherdarnas beslut i tillhörighetsfrågor ska meddelas kyrkostyrelsen.

3 Val av utskott till kyrkomötet

KsSkr 2013:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 11 kap. 6 a § ska ha följande lydelse.
2. Kyrkomötet beslutar i fråga om Arbetsordning för kyrkomötet (SvKB 1999:3) att 4 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap. Kyrkomötet

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

6 a § Vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska det nyvalda kyrkomötet välja personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret.

Val till uppdrag som ledamöter i utskott ska dock i stället ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Ändringar i Arbetsordning för kyrkomötet

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap. Ärendenas beredning

2 § Utskotten väljs för fyra år räknat från och med den 1 januari året efter valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

2 § Val av utskott gäller från det att utskottsvalen har skett till och med den 31 december valåret. Varje utskott ska ha femton ledamöter och lika många ersättare.

Ersättarna har rätt att närvara vid utskottets sammanträden och delta i överläggningarna, men inte i besluten.

Trots bestämmelserna i första stycket får en inkallad ersättare för en kyrkomötesledamot tjänstgöra som ersättare i det eller de utskott där kyrkomötesledamoten är ledamot eller ersättare.

Detta beslut träder i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Ett tillägg görs till 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen som innebär att val till kyrkomötets utskott ska ske vid kyrkomötets första sammanträde under en mandatperiod. Förslaget innebär även en justering i kyrkomötets arbetsordning av längden på utskottens mandatperiod.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft omedelbart när kyrkomötet har fattat sitt beslut.

Ändrade paragrafer: 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen samt 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet.

Promemorians förslag: Överensstämmer med kyrkostyrelsens förslag.

Remissinstanserna

Ärendet har inte varit föremål för remissbehandling, men har föredragits vid nomineringsgruppernas gruppleddaröverläggning i Uppsala den 18 mars 2013.

3.1 Bakgrund

I samband med 2001 års kyrkomöte väcktes frågan om ett extra sammanträde med kyrkomötet året efter valåret för att kyrkomötet skulle kunna förrätta de val som kyrkomötet har att göra. Organisationsutskottet (O 2001:10) anförde att ett snabbare genomslag av valresultatet vore att föredra och förutsatte att frågan skulle belysas i samband med utvärderingen av kyrkovalet år 2001. Frågan kom dock aldrig att behandlas i denna utvärdering.

Vid 2006 års kyrkomöte beslutades att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att se över frågan om ett eventuellt extra kyrkomöte för att förrätta val. I Organisationsutskottets betänkande (O 2006:4) angavs att det var otillfredsställande att den nya mandatfördelningen efter ett val fick genomslag i kyrkostyrelsens och nämndernas sammansättning först ett år efter valet. Kyrkostyrelsen överlämnade uppdraget till den pågående utredningen om demokrati och delaktighet i Svenska kyrkan.

I skrivelsen till 2009 års kyrkomöte *Styrning och ledning m.m.* (KsSkr 2009:5), som hade sin grund i betänkandet *Styra och leda* (SKU 2008:1), följde kyrkostyrelsen utredningens förslag att mandatperioden för kyrkomötet skulle sträcka sig från den 1 januari året efter valåret till och med den 31 december det år som det hålls val. Detta blev också kyrkomötets beslut. Även om det fanns skäl som talade för att införa ett extra valsammanträde genomfördes inte detta på grund av kostnadsskäl.

I en överläggning i mars 2011 mellan kyrkomötets ordförande och kyrkostyrelsen diskuterades frågan om möjliga kostnadsbesparingar avseende kyrkomötet. Kyrkostyrelsens ledamöter föreslog vid överläggningen att det skulle utredas om det var möjligt att kalla in det nyvalda kyrkomötet till ett särskilt valsammanträde redan under valåret. Sammanträdet föreslogs ligga i direkt anslutning till kyrkomötets andra session.

Frågan kom att behandlas i kyrkostyrelsens skrivelse *Ändringar i kyrkoordningen m.m.* (KsSkr 2012:3). Kyrkostyrelsens förslag innebar sammanfattningsvis att samtliga val till såväl verkställande som beredande organ ska ske i december under valåret bl.a. för att ge ett snabbare genomslag av valresultatet. Förslaget tillstyrktes av organisationsutskottet och beslutades av 2012 års kyrkomöte. Bestämmelsen infördes i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen och trädde i kraft den 1 januari 2013. Den nya bestämmelsen innebär att det nyvalda kyrkomötet vid ett sammanträde senast den 31 december under valåret ska välja

personer till de uppdrag som avser tiden efter valåret. I samma ärende ändrades även kyrkomötets arbetsordning på så vis att mandatperioden för utskotten uttryckligen motsvarade kyrkomötets, dvs. fyra år räknat från den 1 januari året efter ett kyrkovalsår.

Den nya bestämmelsen i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen öppnar inte för några undantag och det förutsätts att kyrkomötet vid ett valsammanträde under valåret ska välja till ”de uppdrag som avser tiden efter valåret”. Av motiven i kyrkostyrelsens skrivelse framgår att man särskilt har avsett att även val till kyrkomötets utskott skulle omfattas av bestämmelsen. Bestämmelsen om valsammanträdet hör inte heller till de bestämmelser som, på förslag av kyrkomötets ordförande, går att avvika från med stöd av ett särskilt kyrkomötesbeslut.

Frågan om en förändring av den ordning för val till kyrkomötets utskott som kyrkomötet beslutade år 2012 har aktualiserats efter önskemål från flera nomineringsgrupper. Nomineringsgrupperna har önskat att möjlighet ska ges att välja kyrkomötets utskott vid den första kyrkomötessessionen efter ett valår, istället för vid det extra valsammanträde som enligt den nya ordningen ska hållas i direkt anslutning till innevarande mandatperiods sista kyrkomöte.

3.2 Kyrkostyrelsens överväganden

Kyrkostyrelsen finner det angeläget att formerna för val till kyrkomötets utskott är ändamålsenliga och i enlighet med de önskemål som framställts från nomineringsgrupperna. De bestämmelser som 2012 års kyrkomöte beslutade om, och som har beskrivits ovan, kan inte frångås genom tillfälliga beslut på förslag av kyrkomötets ordförande. Några andra möjligheter att tillfälligt frångå reglerna finns inte.

Bakom den förändring som kyrkomötet beslutade om år 2012 fanns två huvudsakliga skäl; att uppnå ett snabbare valgenomslag och samtidigt en kostnadsbesparing för kyrkomötet. Eftersom val till övriga funktioner ska genomföras i samband med det extra valsammanträdet och då kyrkomötets utskott inte sammanträder förrän i samband med den nya mandatperiodens första kyrkomöte, innebär en sådan förändring som nomineringsgrupperna önskat i praktiken att valgenomslaget inte försenas. För det fall det skulle bli aktuellt med ett extra kyrkomötessammanträde skulle det fortfarande vara möjligt att välja utskott vid detta första sammanträde under mandatperioden. Det behöver alltså inte röra sig om ett ordinarie sammanträde. I och med att val till övriga organ förrättats vid det extra valsammanträdet skapas goda förutsättningar för nomineringsgrupperna att noga förbereda fördelningen av utskottsplatserna. Det saknas därför anledning att anta att en extra sammanträdesdag är nödvändig för att förrätta val till utskotten vilket innebär att den eftersträlvade kostnadsbesparingen uppnås även om utskottsvalet flyttas. Kyrkostyrelsen föreslår därför att val till kyrkomötets utskott ska särregleras genom att ett nytt stycke införs i 11 kap. 6 a § i kyrkoordningen. Den föreslagna ändringen medför även behov av en konsekvensändring i 4 kap. 2 § i Arbetsordning för kyrkomötet som innebär att utskottens mandatperiod kommer att utgå från utskottsvalen och pågå till den 31 december valåret.

4 Domprostens ställning, uppdrag och tillsättning

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) att 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § samt rubriken närmast före 34 kap. 12 § ska ha följande lydelse¹.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

5 kap. Kyrkoherden

3 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning församlingens övriga präster ska träda in som vikarie-
rande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster som enligt kyrkorådets, kyrkonämndens eller pastoratsnämndens beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet, kyrkonämnden eller pastoratsnämnden vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen.

Föreslagen lydelse

4 § Kyrkoherden beslutar i vilken turordning övriga präster i församlingen eller pastoratet ska träda in som vikarierande kyrkoherde när det är fråga om ett vikariat om högst tre månader. I turordningen får också tas in andra präster, som enligt kyrkorådets beslut får anlitas som vikarierande kyrkoherde.

Finns det ingen som kan träda in som vikarie enligt turordningen utser istället kyrkorådet vikarie.

För längre vikariat än som anges i första stycket, utser kyrkorådet vikarie och, om det är fråga om vikarie för domprost, stiftsstyrelsen *efter samråd med kyrkorådet*.

34 kap. Kyrkans anställda

Tillsättning av domprost

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens

Tillsättning av domprost *m.m.*

12 § En befattning som domprost ska tillsättas av en tillsättningsnämnd.

Biskopen är ordförande i tillsättningsnämnden. Nämnden utser bland sina valda ledamöter en vice ordförande.

Stiftsstyrelsen utser tre ledamöter i tillsättningsnämnden. Domkyrkoförsamlingens

¹ Den föreslagna lydelsen har anpassats till det ändringsbeslut som 2012 års kyrkomöte har fattat och som träder i kraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14). Bara nu föreslagna ändringar är kursiverade.

kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett flerförsamlingspastorat utser i stället kyrkonämnden eller, om en sådan finns, pastoratsnämnden tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet i en församling ska tillämpas på tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 18 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 19 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 20 § om beslutsföret,
- 4 kap. 22 och 22 a §§ om jäv, och
- 4 kap. 23 § om ärendenas avgörande och protokoll.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på pastoratets anslagstavla.

kyrkoråd utser tre ledamöter i nämnden. Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat utser i stället pastoratets kyrkoråd tre ledamöter i nämnden. För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot.

Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Följande bestämmelser om kyrkorådet ska i tillämpliga delar gälla för tillsättningsnämnden:

- 4 kap. 13 § om när sammanträdena ska hållas,
- 4 kap. 14 § om ersättarnas tjänstgöring,
- 4 kap. 15 § om beslutsföret,
- 4 kap. 16 och 17 §§ om jäv, och
- 4 kap. 18 § om ärendenas avgörande och protokollet.

Kungörelser och tillkännagivanden ska anslås på domkyrkoförsamlingens eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets anslagstavla.

Inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost ska, innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 §, kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsens förslag

Kyrkostyrelsens förslag: Det införs ett uttryckligt krav på samråd när domprostvikarie ska utses för längre tid än tre månader samt innan ansökan görs om befogenhetsprövning enligt 31 kap. 14 § inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost. Vad gäller vikariat längre än tre månader för domprost ska stiftsstyrelsen utse vikarie efter samråd med kyrkorådet. Inför beslut om arbetsrättsliga åtgärder rörande domprost ska kyrkorådet samråda med stiftsstyrelsen innan ansökan om befogenhetsprövning görs.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrade paragrafer: 5 kap. 4 § och 34 kap. 12 § i kyrkoordningen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i stort sett med kyrkostyrelsens förslag i dessa delar. För samtliga förslag i utredningen redogörs nedan.

Remissinstanserna

Av de 133 remissinstanser som har inbjudits att lämna synpunkter på utredningens förslag genom s.k. EasyResearch har 87 stycken, 65 procent, valt att lämna svar. För remissutfallet redogörs under respektive fråga nedan.

4.1 Bakgrund

I kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) noterades att de föreslagna strukturförändringarna kan komma att leda till att det kommer att finnas betydligt fler större pastorat på den lokala nivån än vad som nu är fallet. Kyrkostyrelsen menade vidare att skrivelsens förslag om strukturförändringar också kunde komma att påverka domprostens ställning och uppgifter, särskilt i de fall domkyrkoförsamlingar ingår i flerpastoratssamfälligheter. Bland annat mot den bakgrunden uttalade kyrkostyrelsen i skrivelsen att det borde ske en översyn av domprostens ställning, uppgifter och tillsättning. Kyrkomötet beslöt om strukturförändringarna i november 2012. Flertalet av bestämmelserna träder i kraft den 1 januari 2014.

Kyrkostyrelsen beslöt i september 2012 att tillsätta en utredning angående domprostens ställning, uppgifter och tillsättning. Utredaren överlämnade sina förslag, *Domprostens ställning, uppgifter och tillsättning* (SKU 2013:1), till kyrkostyrelsen den 15 februari 2013. Utredningen remitterades. För förslagen i utredningen redogörs nedan.

4.1.1 Gällande bestämmelser¹

Enligt 5 kap. 2 § i kyrkoordningen är domprosten kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen. Domprosten omfattas givetvis av de regler som berör kyrkoherdar i allmänhet.

Vissa specialregler gäller dock för domprosten. Bland annat ska enligt 34 kap. 12 § en befattning som domprost tillsättas av en tillsättningsnämnd, där biskopen är ordförande. Stiftsstyrelsen och domkyrkoförsamlingens kyrkoråd utser tre ledamöter var i nämnden. (Om domkyrkoförsamlingen ingår i ett flerpastorat utser i stället kyrkonämnden, eller i förekommande fall

¹ En rad förändringar av kyrkoordningen med ikraftträdande den 1 januari 2014 är redan beslutade av kyrkomötet (SvKB 2012:14). Här redogörs dock för den ordning som gäller idag.

pastoratsnämnden, församlingens tre ledamöter.) För ledamöterna utses lika många ersättare. Stiftsstyrelsen utser även en ersättare för biskopen som ledamot. Ledamöter och ersättare i tillsättningsnämnden ska väljas bland ledamöter och ersättare i det organ som förrättar valet.

Om det är frågan om längre vikariat än tre månader utser stiftsstyrelsen vikarie för domprost (se 5 kap. 3 § tredje stycket i kyrkoordningen). Enligt 5 kap. 3 a § i kyrkoordningen ska en sådan vikarie under vikariatet även fullgöra domprostens uppgifter enligt 7, 9, 26 och 40 kap. i kyrkoordningen.

Enligt 7 kap. 12 § i kyrkoordningen är domprosten biskopens ersättare som ledamot i stiftsstyrelsen. Vidare är domprosten vice ordförande i domkapitlet och för biskopen och domprosten som ledamot i domkapitlet utses en gemensam ersättare som ska vara präst (9 kap. 1 § i kyrkoordningen). Enligt 33 kap. 7 § i kyrkoordningen är den som har en anställning som domprost inte valbar till uppdrag som förtroendevald på stiftsnivå.

När en biskop har vigts och tillträtt sin tjänst ska biskopen så snart som möjligt mottagas i en gudstjänst i stiftets domkyrka. Mottagandet ska ledas av domprosten, men om denne är förhindrad ska mottagandet ledas av den präst som domkapitlet utser (se 26 kap. 2 § i kyrkoordningen).

4.2 Kyrkostyrelsens överväganden

4.2.1 Domprosten som kyrkoherde

Utredningen föreslår att domprosten även fortsättningsvis ska vara kyrkoherde för den församling där stiftets domkyrka är belägen.

En klar majoritet, nära 90 procent, av remissinstanserna delar utredningens slutsats. Kyrkostyrelsen anser inte att de särskilda stiftsuppgifter som nu tillkommer domprosten ska frikopplas från rollen som kyrkoherde i domkyrkoförsamlingen (se även tidigare uttalanden i kyrkostyrelsens skrivelse *Styrning och ledning m.m.*, KsSkr 2009:5 s. 49). I nämnda skrivelse instämmer också kyrkostyrelsen i den tveksamhet som dåvarande Centralstyrelsen uttryckte till införandet av en tjänst som s.k. stiftsdomprost som skulle sakna anknytning till domkyrkoförsamlingen. Dessa skäl är alltså bärande och kyrkostyrelsen delar, i likhet med majoriteten av remissinstanserna, utredningens bedömning i denna del.

Några remissinstanser, däribland *Lunds kyrkliga samfällighet* och *Karlstads kyrkliga samfällighet*, anser dock att uppdragen som kyrkoherde och domprost ska hållas isär, inte minst eftersom arbetsbördan annars blir för stor i de stora domkyrkopastoraten. Kyrkostyrelsen vill i detta sammanhang betona att det är upp till kyrkoherden att använda sig av den möjlighet att delegera uppgifter som kyrkoordningen ger, i den utsträckning som det behövs för att han eller hon ska kunna bära sitt ledningsansvar. Kyrkostyrelsen har tidigare understrukt vikten av att kyrkoherden, så snart behov finns, delegerar ledningsuppgiften och att detta sker på ett för alla tydligt sätt (se *Styrning och ledning m.m.*, KsSkr 2009:5 s. 35).

Utredningen har föreslagit en förändring av bestämmelsen i 5 kap. 3 § genom att lägga till att domprosten är kyrkoherde för den församling *eller det pastorat* där stiftets domkyrka är belägen. Kyrkostyrelsen ställer sig tveksam till om ett sådant tillägg är nödvändigt då en kyrkoherde alltid är kyrkoherde för en eller flera församlingar. Vidare framgår det av 34 kap. 2 § i kyrkoordningen enligt den lydelse som träder i kraft den 1 januari 2014 att församlingar som ingår i ett pastorat har en gemensam kyrkoherde. Mot denna bakgrund föreslås ingen sådan ändring.

4.2.2 Biträdande kyrkoherde

Utredningen föreslår att domkyrkoförsamlingens kyrkoråd eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets kyrkoråd, ska få en i kyrkoordningen reglerad möjlighet att tillsätta en biträdande kyrkoherde. För denna befattning menar utredningen att samma behörighetskrav ska gälla som för kyrkoherde i 34 kap. 9 § i kyrkoordningen.

Mindre än en tredjedel av remissinstanserna säger ja till förslaget ifråga. Remissinstanserna lyfter en rad problem med förslaget. *Stiftsstyrelsen i Skara stift* och *domprost Karin Burstrand* m.fl. anför att detta inte behöver kyrkoordningsregleras då avlastning för domprosten kan ske genom vanlig delegation. Vidare menar man att frågan om inrättandet av en mellannivå, här kallad biträdande kyrkoherde, inte bör specialregleras för domkyrkoförsamlingarna/-pastoraten utan vara en möjlighet för alla stora pastorat (se bl.a. *domprost Peter Lundborg* och *Landeryds församling*). Vissa remissinstanser, däribland *Linköpings Ryds församling* anför att antalet biträdande kyrkoherdar inte ska begränsas till en.

Kyrkostyrelsen delar dessa synpunkter från remissinstanserna. Arbetsbördan för kyrkoherdarna i domkyrkopastoraten torde inte nödvändigtvis bli större än för kyrkoherdar i andra pastorat. Som redan har anförts kan och bör kyrkoherden, så snart behov finns, delegera ledningsuppgiften. Det finns dock ett antal beslut beträffande gudstjänstlivet där det är oklart om delegation är möjlig enligt kyrkoordningens bestämmelser. Utredningen föreslår dock ingen utvidgning av vilka beslut som kan delegeras. Utredningens förslag skulle därför inte innebära någon skillnad jämfört med de möjligheter för kyrkoherden att delegera som finns idag och som även kommer att gälla från år 2014. Mot denna bakgrund anser inte kyrkostyrelsen att en möjlighet att inrätta en biträdande kyrkoherde i domkyrkoförsamlingar/-pastorat ska kyrkoordningsregleras.

Några remissinstanser, däribland *biskop Per Eckerdal*, menar att frågan påvisar ett behov av att utreda möjligheter till en differentiering av tjänster och ansvar med särskild hänsyn till stora pastorat. Kyrkostyrelsen har för avsikt att följa utvecklingen på området och att vid behov återkomma till den frågan.

4.2.3 Domkyrkokaplan

Utredningen föreslår att det i varje domkyrkoförsamling, som biträde till domprosten, ska finnas en domkyrkokaplan som svarar för domkyrkans gudstjänstliv och funktion som stiftskatedral.

Enligt vad kyrkostyrelsen erfar finns det redan idag domkyrkokaplaner i alla domkyrkoförsamlingar och den ordningen fungerar väl. Kyrkostyrelsen delar därför den åsikt som har framförts av bl.a. *biskop Sven-Bernhard Fast* och *Lunds domkyrkoförsamling*, att domkyrkokaplanstjänsten inte behöver kyrkoordningsregleras. Till skillnad från utredningen föreslår kyrkostyrelsen därför inte någon sådan bestämmelse.

4.2.4 Tillsättningsnämndens sammansättning

Utredningen föreslår vissa förändringar av tillsättningsnämnden. Till att börja med föreslås att det i tillsättningsnämnden ska ingå fyra ledamöter från domkyrkoförsamlingens kyrkoråd (eller, om domkyrkoförsamlingen ingår i ett pastorat, pastoratets kyrkoråd), till skillnad från dagens tre ledamöter. Vidare föreslår utredningen att en ledamot från domkyrkoförsamlingen/-pastoratet ska vara präst och att kyrkorådet utser den ledamoten.

Utredningen hänvisar bl.a. till kritik från lokal nivå vad gäller tillsättningen som grund för förslaget. Kritiken kommer i viss mån till uttryck även i

remissvaren, där en rad remissinstanser på lokal nivå välkomnar förslaget om utökning av antalet ledamöter som församlingen/pastoratet utser i nämnden (se bl.a. *Växjö kyrkliga samfällighet*). Stiften är generellt sett negativa till en förändring av antalet ledamöter i nämnden. Bland annat anføres att det är en inskränkning i synen på biskopsämbetet att se biskopen som en partsföreträdare för stiftsnivån (se *Domkapitlet i Göteborgs stift* m.fl.).

Remissinstanserna, oavsett inställning till antalet ledamöter från stifts- respektive församlingshåll, ställer sig negativa till att lotten skulle komma att avgöra vem som får tjänsten som domprost.

Det förslag till prästledamot som utredningen framfört får också det ett blandat mottagande. Framför allt från stiftet, se bl.a. *biskop Tuulikki Koivunen Bylund*, har det ställts frågor kring varför det inte lika gärna skulle kunna vara fråga om en diakon, då dessa också är representanter för vinningstjänsten.

Den nu gällande ordningen med tillsättningsnämnd tillkom för att öka den lokala nivåns inflytande över domprosttillsättningarna. Remissutfallet visar att det råder delade meningar om huruvida ordningen är välfungerande eller ej. Kyrkostyrelsen konstaterar att bestämmelserna beslöts av 2009 års kyrkomöte och trädde i kraft så sent som den 1 januari 2010. Mot denna bakgrund anser kyrkostyrelsen att tillsättningsnämndens sammansättning bör kunna bestå ännu en tid innan några eventuella förändringar görs.

Vad gäller förslaget om att en av församlingens/pastoratets ledamöter i nämnden ska vara präst konstaterar kyrkostyrelsen att vinningstjänsten redan är representerad i tillsättningsnämnden genom biskopen. Därtill kan det enligt kyrkostyrelsen ifrågasättas om det är lämpligt att man som präst-/diakonledamot då skulle vara med och besluta om tillsättning av sin egen kyrkoherde/chef. Inte heller på denna punkt föreslår kyrkostyrelsen därför någon ändring.

4.2.5 Domprostvikarie

Utredningen föreslår att stiftsstyrelsen även fortsatt ska utse vikarie för domprost för längre vikariat än tre månader, men att detta ska ske först efter hörande av kyrkorådet.

En tydlig majoritet, två tredjedelar, av remissinstanserna säger ja till förslaget. Däremot anser ett flertal remissinstanser, däribland *Domkapitlet i Luleå stift* och *Karlstads domkyrkoförsamling*, att skrivningen ”efter hörande” ska ändras till antingen ”i samråd med” eller ”efter samråd med”. *Domkapitlet i Visby* m.fl. anser inte att samråd ska regleras i kyrkoordningen.

Kyrkostyrelsen finner det lämpligt att införa en bestämmelse om samråd med kyrkorådet då domprostvikarie för längre vikariat ska utses. På så sätt markeras att domprosten är av stor betydelse både för stift och för församling. Kyrkostyrelsen anser dock att utredningens förslag bör justeras något, så att stiftsstyrelsen *efter samråd med* kyrkorådet ska utse vikarien. Kyrkostyrelsen noterar i sammanhanget att olika former av reglerat samråd redan finns i kyrkoordningen och får anses fylla sitt syfte.

4.2.6 Arbetsrättsliga åtgärder

Utredningen föreslår att kyrkorådet ska samråda med stiftsstyrelsen inför beslut om uppsägning, avskedande eller omplacering och beslut om disciplinär åtgärd som avser domprost. Samrådet ska ske innan ansökan görs om befogenhetsprövning.

En tydlig majoritet av remissinstanserna är för att kyrkorådet ska samråda med stiftsstyrelsen inför det att ansökan görs om befogenhetsprövning.

KsSkr 2013:3   Kyrkostyrelsen ansluter sig till utredningens förslag. I och med att tillsättning av domprost sker i samverkan mellan stift och församling är det rimligt att samråd också ska ske när eventuella arbetsrättsliga åtgärder är aktuella. På så sätt markeras också, i likhet med vad som har sagts när det gäller längre vikariat, att domprosten är av stor betydelse både för församling och för stift. Kyrkostyrelsen föreslår därför att det i kyrkoordningen ska införas ett krav på samråd innan ansökan om befogenhetsprövning görs avseende domprost.

5 Övriga ändringar och rättelser

KsSkr 2013:3

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

1. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkoordningen (SvKB 1999:1) *dels* att 8 kap. 23 a § och 41 kap. 3 a och 7 §§ ska ha följande lydelse, *dels* att 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § ska upphöra att gälla.
2. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur ska upphöra att gälla.
3. Kyrkomötet beslutar att kyrkomötets beslut (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni ska upphöra att gälla.
4. Kyrkomötet beslutar i fråga om kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga att 8 § ska upphöra att gälla.

Ändringar i kyrkoordningen

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Biskopen

23 a § För varje församling i *utlandskyrkan* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorerna som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

23 a § För varje församling i *Svenska kyrkan i utlandet* ska de valda ledamöter i kyrkorådet som tillhör Svenska kyrkan välja lika många elektorerna som det finns röstberättigade präster och diakoner anställda för församlingen vid tidpunkten för elektorsvalet. En elektor ska tillhöra Svenska kyrkan och vara valbar i den församling som förrättar valet.

Vid valet av elektorerna gäller bestämmelserna i 18, 19 och 22 §§ samt i 23 § andra stycket.

38 kap. Direkta val

68 § *Om det sedan ersättare har utsetts enligt 67 § visar sig att det för en ledamot eller ledamöter i en nomineringsgrupp som har fått ett eller två mandat bara har utsetts en ersättare ska, i enlighet med 3 kap. 53 §, ytterligare en ersättare utses. I det fall nomineringsgruppen har fått mandat i två valkretsar ska ersättaren i första hand utses för den ledamot som har det största personliga röstetalet och i andra hand för ledamoten i den valkrets där nomineringsgruppens röstetal är högst.*

41 kap. Upplåtelse av kyrka¹

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–9 §§ i stället för samlingsrådet.

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

3 a § För en församling som ingår i ett pastorat gäller det som sägs om kyrkorådet i 4–6, 8 och 9 §§ i stället för samlingsrådet.

7 § När kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i församlingsrådet, ska det som sägs i 5 och 6 §§ om kyrkoherden gälla för den prästen.

46 kap. Prästlönetillgångar och annan ändamålsbestämd egendom

14 § *Biskopsgårdar som ägs av trosamfundet Svenska kyrkan ska skötas av det stift där de är belägna.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

Ändringar i Ersättningsstadgan

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Inledande bestämmelser

8 § *Till ordföranden i Nämnden för internationell mission och diakoni samt Nämnden för utbildning, forskning och kultur utgår ett fast årligt arvode motsvarande 100 procent av ett basbelopp och till vice ordföranden i dessa organ ett fast årligt arvode motsvarande 12,5 procent av ett basbelopp.*

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2014.

¹ Bestämmelsen i 41 kap. 3 a §, under rubriken nuvarande lydelse, avser den av kyrkomötet beslutade lydelsen som träder ikraft den 1 januari 2014 (SvKB 2012:14).

Kyrkostyrelsens förslag:

- Benämningen ”utlandskyrkan” i 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen rättas till att istället lyda ”Svenska kyrkan i utlandet”.
- En ändring av lydelsen i 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen görs till följd av ett förbiseende i samband med kyrkomötets beslut om strukturfrågor.
- 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § i kyrkoordningen upphävs.
- Kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni upphävs.
- 8 § i kyrkomötets beslut (2012:17) om Ersättningsstadga upphävs.

Bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014.

Ändrade paragrafer: 8 kap. 23 a § samt 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen.

Upphävda paragrafer: 38 kap. 68 § och 46 kap. 14 § i kyrkoordningen samt 8 § i SvKB 2012:17.

Upphävda beslut: SvKB 2005:11 samt SvKB 2009:7.

5.1 Kyrkostyrelsens överväganden

5.1.1 Ändringar i 8 kap. 23 a § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades att benämningen ”utlandskyrkan” skulle ersättas av benämningen ”Svenska kyrkan i utlandet”. Av förbiseende ändrades dock inte benämningen i alla bestämmelser i kyrkoordningen. I kyrkomötets beslut år 2012 om strukturfrågor rättades benämningen i vissa bestämmelser, men inte i 8 kap. 23 a §. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

5.1.2 Ändringar i 41 kap. 3 a och 7 §§ i kyrkoordningen

Enligt den nuvarande ordningen finns i varje församling ett kyrkoråd, oavsett om församlingen tillhör ett flerförsamlingspastorat eller inte. Vid 2012 års kyrkomöte beslutades med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5) om förändringar av den lokala strukturen som innebär att det efter den 1 januari 2014 istället för kyrkoråd finns församlingsråd i de församlingar som ingår i ett pastorat. Kyrkoherden kan inte utse en annan präst att vara ledamot i kyrkorådet. Kyrkoherden kan dock sätta en annan präst i sitt ställe i ett församlingsråd. Det innebär att 7 § endast ska avse situationen när kyrkoherden har utsett en annan präst att vara ledamot i församlingsrådet. Det innebär vidare att hänvisningen till 7 §, som införts i 3 a §, blir överflödig. Detta uppmärksammades inte i samband med kyrkomötets beslut år 2012. Kyrkostyrelsen föreslår därför att en ändring nu sker.

5.1.3 Upphävande av 38 kap. 68 § i kyrkoordningen

Vid 2011 års kyrkomöte beslutades om en återgång till tidigare bestämmelser om antal ersättare i samfällda kyrkofullmäktige vilket innebar att antalet ersättare skulle utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får. Samtidigt beslutades att bestämmelsen i 38 kap. 68 § i kyrkoordningen, som reglerar hur ersättare utses i samfällda kyrkofullmäktige, skulle återinföras. Detta beslut trädde i kraft den 1 januari 2013. Vid 2012 års kyrkomöte fattades beslut om en mängd ändringar i kyrkoordningen med anledning av kyrkostyrelsens skrivelse *Strukturfrågor* (KsSkr 2012:5). De av dessa ändringar som avsåg 38 kap. i kyrkoordningen trädde i kraft den 1 januari 2013.

KsSkr 2013:3 En av de ändringar som beslutades var att det inte längre ska ske något val till samfälliga kyrkofullmäktige utan att samtliga lokala val ska ske till kyrkofullmäktige och att varje lokalt valområde ska bestå av endast en valkrets. I och med detta blev 38 kap. 67 § i kyrkoordningen obsolet och upphävdes. Rätteligen borde då 38 kap. 68 § i kyrkoordningen också ha upphävts men av förbiseende kom så inte att ske. Kyrkostyrelsen föreslår därför att 38 kap. 68 § i kyrkoordningen nu upphävs.

5.1.4 Upphävande av 46 kap. 14 § i kyrkoordningen

Vid relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan föreskrevs i lagen (1998:1592) om införande av lagen (1998:1591) om Svenska kyrkan att biskopsgårdarna skulle ägas av Trossamfundet Svenska kyrkan. Mot denna bakgrund infördes i kyrkoordningen bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen. Trossamfundet Svenska kyrkan har sedan dess överlåtit äganderätten av biskopsgårdarna till respektive stift vilket innebär att bestämmelsen i 46 kap. 14 § i kyrkoordningen har blivit obsolet. Kyrkostyrelsen föreslår därför att paragrafen upphävs. Det kan i sammanhanget noteras att ärkebiskopsgården i Uppsala ägs och sköts av Trossamfundet Svenska kyrkan.

5.1.5 Upphävande av kyrkomötets beslut (SvKB 2005:11) om Instruktion för Nämnden för utbildning, forskning och kultur och (SvKB 2009:7) om Instruktion för Nämnden för internationell mission och diakoni

Vid 2012 års kyrkomöte beslutades att nämnderna för samordning, planering och utveckling på den nationella nivån skulle avskaffas från och med den 1 januari 2014. Av förbiseende fattades dock inget beslut om upphävande av nämndernas instruktioner. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

5.1.6 Upphävande av 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga

Enligt beslut av 2012 års kyrkomöte ska nämnderna för samordning, planering och utveckling på nationell nivå avskaffas från och med den 1 januari 2014. I konsekvens härmed bör 8 § i kyrkomötets beslut (SvKB 2012:17) om Ersättningsstadga, som reglerar ersättning till ordförandena och vice ordföranden i de bägge nämnderna, upphävas. Kyrkostyrelsen föreslår därför att så nu sker.

Utdrag ur kyrkostyrelsens protokoll

KsSkr 2013:3

Utdrag ur protokoll fört vid kyrkostyrelsens sammanträde den 23 maj 2013.

Närvarande: ärkebiskop Anders Wejryd, ordförande, ledamöterna Levi Bergström, Anna Lundblad Mårtensson, Iréne Pierazzi, Annette Lundquist Larsson, Lars Johnsson, Mats Hagelin, Sten Elmberg och Bo Hanson samt tjänstgörande ersättare Ulla Rickardsson, Erik Sjöstrand, Karl-Gunnar Svensson, Mary Österström, Celina Falk och Helena Nordvall.

Föredragande: Rättschefen Maria Lundqvist Norling

Kyrkostyrelsen beslöt

att till kyrkomötet lämna skrivelsen 2013:3 Ändringar i kyrkoordningen m.m.